

Постаті

«ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ КРІЗЬ ПРИЗМУ ФЕЙЛЕТОНІВ РОМАНА КУПЧИНСЬКОГО» (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ГАЗЕТИ «ДІЛО» ЗА 1924–1939 РР.)

Мальвіна Михалюк

*Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України,
вул. Винниченка, 24, 79008, м. Львів, Україна*

Досліджено одну із тем літературних фейлетонів Романа Купчинського, опублікованих у газеті «Діло» у 1924–1939 рр., що акцентують увагу на проблемі впливу ментальних особливостей українського народу на внутрішньосоціальні процеси українців Східної Галичини, які перебували в складі Другої Речі Посполитої.

Ключові слова: Фейлетони Романа Купчинського, ментальність українського народу, внутрішньосоціальні процеси українців Східної Галичини.

Ментальність українського народу формувалася під впливом складних історичних обставин. Відомо, що українці ніколи не мали власної держави і жили під впливом та тиском різних панівних країн. Тому наш народ у процесі свого історичного буття виробив особливий менталітет – своєрідний спосіб усвідомлення і ставлення до світу, що зумовлений певними звичками, прагненнями, традиціями, вихованням, релігійними уявленнями, а також інтуїтивними несвідомими психічними процесами.

Родюча українська земля та помірний клімат не вимагали від наших пращурів великих зусиль для виживання, тому це спричинило у нації малорозвинену соціальну та політичну активність, адже вона не була навчена боротися з труднощами. Упродовж XVIII–XX століть політичне, національно-культурне та соціальне поневолення українців призвело до формування у більшості нації атрофованості національних почуттів, відсутності національної гордості, пристосуванства та ін.

Дослідники виділяють два ментальних типи українців: тих, хто обороняв країну, і тих, хто годував країну: « 1) «козацький тип ентузіаста-авантюриста; 2) потайний стиль існування, «анабіотична» поведінка за принципом «моя хата скраю» [37; с. 269]. Це породжувало дві кардинально протилежні типи свідомості. Перший тип – це захисник, воїн, шалений, нестримний і авантюрний, що п'яніє від парубоцького запалу, здатен на героїчні вчинки, лідера, що поведе за собою маси, який вірить у краще і творить своє майбутнє сам. До цієї групи у досліджуваній нами період можна віднести колишніх січових стрільців, що проливали кров за створення своєї держави, інтелігенцію, що закликала маси до спротиву окупаційній владі, а також освітян, які були небайдужі до долі своєї країни.

Другий тип свідомості українців вирізнявся поміркованістю і миролюбністю, яка давала змогу перечекати численні негоди історичної долі. Цей тип виявлявся у певній замкненості характеру, схильності до байдужості до зовнішнього світу. Характеризує цей тип промовка: «Моя хата скраю – я нічого не знаю». Це характерно для українців, як сільської нації, адже така позиція рятувала людей, що жили на родючій, багатій землі, яку постійно намагались загарбати, автор так характеризує українців: «Українці – селяхи і в місті чуються тимчасово, провізорично, немов в гостях, чи на відпустці» [19, с. 7], до цієї групи людей можна віднести маси – малоосвічені, пригноблені і залякані владою.

Роман Купчинський був одним із представників першого типу українців, а у своїх фейлетонах закликав до дій та вів за собою другий тип українця, тому це і був певний тандем, який не можна було роз'єднувати, адже потрібні і лідери, і виконавці, лише тоді можна протистояти тискові і побудувати сильну державу.

У 1927 році Остап Вишня виокремив п'ять прикметних рис українця («чухраїнця»): якби ж знаття! забув; спізнився; якось-то воно буде? я так і знав! Усі ці риси об'єднує стійка звичка українця не дуже замислюватись над можливими наслідками, не прораховувати наперед усі «за» і «проти» або просто не зазирати в майбутнє, покладатися на плін подій, сподіватись невідомо на що і багатіти думкою. Навіть у нашому тисячолітті ці риси збереглися, що засвідчує непохитність нашого генетичного коду. Крім того, для українців характерною є побудова життя на стратегії уникання негараздів, а не на стратегії досягнення успіхів, адже вони полюбляють завершувати свою аргументацію «аби не гірше» [4; с. 270].

Цей сталий спосіб вирішування проблем Чіпка описує у фейлетоні «Атракція» [5; с. 7], де йдеться про постановку вистави під назвою «Осінь», знайшлося багато добровольців, які кинулися жваво обговорювати сценарій, радити, критикувати. Але все це говорилося на словах, а фактично нічого не робилося. І лише за день до початку заходу згадали, що потрібно вибрати керівника; наспіх обрали людину, на яку скинули зі своїх пліч усю відповідальність. І ось чим завершилась «атракція «Осінь»: «На сцені, що представляє гори в зимі (інших декорацій не було під рукою!) з'являється сам член комітету і деклямує з Шашкевича «Бувало весною, як ліс розівється і дивними птичок гукне голосами...». Отож, зимові декорації та вірш про весну дуже «доречні» для атракції про осінь, згадується українська приказка «Говорили-балакали, сіли, та й заплакали».

Ще один фейлетон, у якому Чіпка змальовує таку рису українців, як необдуманість своїх дій наперед, називається «Іду на ви!» [14, с. 7]. Автор називає це хворобою українців ще за часів Святослава: «... захоріли українці на дивну хворобу. Називається вона «ідунави» і наробила нам за останніх тисячу літ більше шкоди, як град, пошесть, чи інші інвазії... А то без підготовки, без обчислення сил, без вижидання на відповідний момент – «Іду на ви!» Противник тоді плює в жменю і лупить». Цю звичку не викоринили українці і за часів автора: «Публічне і приватне наше життя повне таких непідготованих вигуків і – що за тим іде – повне програних. Ще нічого нема, ще навіть плян не зовсім розроблений, а ми вже страшимо противника: «Чекай! Тепер ми тобі!» Противник мобілізується, жде на наступ, а не діждавшись – сам наступає. Застає слабо

обсаджени окопи, здобуває їх від першого удару і ... йде «на ми» [14, с. 7].

Українці не сприймають критики на свою адресу (бо люблять критикувати когось), це для них образа гідності, навіть якщо критика доречна і має на меті не принизити, а, навпаки, допомогти людині стати кращою. Це описує фейлетон «Ворог провінції» [7, с. 7], де один чоловік оповідає, що: «передплатував всі українські часописи Галичини... Платив за часописи точно ... і вичитував від дошки до дошки. Нараз одного дня читаю: «Громадянин (тут моє ім'я і назвище) не має рації, коли каже...» А чорт з вами – думаю собі. То я вам плачу, а ваш якийсь перошкраб такі імпертиненції на мене! Я взяв і відмовив. Якийсь час було тихо. Аж тут знову в іншій: «Пан (моє ім'я і назвище) помиляється у своїм твердженні...» Я виповів передплату і залишився при тих, які на мене не писали. Встане – думаю – три-чотири газети. Але наша преса не може видно жити без паплюження. За два роки я зістався тільки при одній газеті. А цього року і та остання відпала, написала, що я зле говорив на зборах. Зле?! Чекайте, Я вам покажу! І показав. Вимовив і цю газету. Нехай собі панове репортери не думають, що можуть і передплату брати і лаятися на передплатників!...» [7, с. 7].

Автор у своїх фейлетонах неодноразово порівнював особливості ментальності української нації з іншими народами. Зокрема, у фейлетоні «Одна подія та один згогад» [17, с. 9], автор порівнює реакцію на одну й ту ж подію дві нації – поляків та українців. Підґрунтям для цього порівняння стали ІV Зимові Олімпійські ігри, що проводились з 6 до 16 лютого 1936 року в Гарміш-Партенкірхен (Німеччина), під егідою Міжнародного олімпійського комітету [3]. У газеті «Діло» детально описано підготовку та хід подій ІV Зимових Олімпійських ігор [2]. На цих іграх польська команда брала участь у «гаківкових змаганнях» [українська назва хокею, «гаківка» від слова «гак» – ключка], але програла. В одному з інтерв'ю тренер польської команди п. Тупальський почав критикувати власну команду: «Ви мусіли програти, бо вони були ліпші...», на це один з гравців відреагував дуже різко і «поліціянту довелось підносити п. Тупальського з землі» [17, с. 9]. Це все від того, зазначає автор, що поляки більш імпульсивні й мають миттєву реакцію. Але щодо українців, то їхня реакція була б зовсім іншою, спочатку вони б шукали винного між собою, а почувши критику з боку тренера: «всі поспускали б голови і носи та признали б одногосно: «Правда». Але це тільки в першій хвилі. Бо потім усі, разом з опікуном, дійшли до переконання, що завинив суддя. – Кривдив нас на кожному кроці! Якби не він, то ми би...». Ось така триступенева реакція на одну критику. Чіпка називає цю рису українців «за великий критицизм», а також зазначає притаманність українців до перекидання своєї вини на плечі іншого – колеги, судді і т.д. На цю тему написані фейлетони: «Цікаво в нас» [34, с. 9], «Два народи – два способи» [8, с. 7].

У праці «Нариси до історії української етнопсихології» дослідник ментальності українців Володимир Янів пише: «Українець – це інтровертивна людина, з сильним відчуттям свого «я» і бажанням самовияву назовні, яке показує приналежність українського народу до індивідуалістичного культурного циклу. Заглиблений у собі, з відчуттям гідності, він прямує до повалення всяких обмежень особистої свободи, в тому числі до нівеляції соціальних перегород» [38; с. 88]. Таку ж думку ми можемо відстежити у

фейлетоні Романа Купчинського «Дух свободи» [12; с. 7]. Чіпка задається питанням: чому українці до цього часу не мають свободи? і дає відповідь: тому що їхнє «я» занадто свободолюбне, як ніяке інше на світі. «Коли б трохи менше [було свободолюбне] давно мало б свободу». Автор приводить приклади ментальності українців, де показує, що ця свободолюбність ніщо інше, як «хитрунство». Наприклад, похід української громади на площу «Сокола-Батька»: «...на загал пішло на площу 10 тисяч людей, стануло до походу 500, по дорозі долучилося 500, а решта...». А решта йшли тротуаром, потім стежкою, щоб вразі рейду поліції «шпиг у бічну вулицю». Чіпка проводить паралель з княжими походами на татар, козацькими повстаннями, Визвольною війною, повоєнними часами: «Чи ж не йдем тільки частинно серединою в поході, а решта... тротуарами. Цілі групи, ба цілі партії тротуаром ходять». І називає сатирик цю рису, таку рідну українцям – «отаманством», одразу ж проводимо паралель з народною мудрістю: «Де два українці, там три гетьмани». Як зазначають етнологи та психологи, українці – споконвіку нація хліборобів. Людина жила на своєму хуторі, нікого не чіпала до того часу, поки її саму не зачіпали. По своїй суті українці – індивідуалісти. І тому їм так важко об'єднуватися з кимось, а тим паче комусь підкорятися, тому Чіпка і каже про своїх співвітчизників – «...як приємно не в'язатись ніякими законами. Що хочеш – то й робиш...ніхто тобі не наказує – хіба твоє власне тисячлітнє «Я». Цій темі автор присвятив фейлетони: «Що край, то обичай» [35; с. 7], «На приспах» [15; с. 7].

Дослідники зазначають, що українцям притаманні такі якості як егоцентризм і соціальна байдужість. А також байдужість до великих людей за життя, зате пошана і визнання після смерті. Адже не вбачали співвітчизники автора користі в творчих професіях, це було не престижно і малоприбутково. Меркантильність людей призводила до визнання службових професій, а інші вважалися не престижними «...а той, хто до бюро не ходить...той не може числити на велику пошану» [20; с. 7]. Але зате по смерті відомого діяча, кожен навперебій хвалився, що був знайомий особисто чи «сидів з ним в «Театралці». І всі навкруги жалкували, що не стало такої талановитої людини, що обставини, які склалися, пришвидшили смерть митця. Чіпка дуже гостро реагує на ці «обставини» і докоряє співвітчизникам: «Обставини гнали його бігцем до гробу, а ті обставини, то такі наші люди, наші вчинки, наші погляди, наше безосвіття» [20; с. 7].

Наводить автор приклад Івана Франка, в якій нужді митець жив і помирав. А був час, коли він міг стати професором університету, але «чужі не квапились, наші не старалися – скінчилося на...дуже неприємних для нас документах» [20; с. 7]. Але зате після двадцятиріччя по смерті, людям відкрилися очі, і вони вже не знали якою ще відзнакою посмертно нагородити митця, але як життєво необхідно було б йому отримати цю нагороду прижиттєво. Автор закликає співвітчизників цінувати своїх геніїв за життя і полегувати їм долю, бо творчі люди, як діти, вони не пристосовані до цього світу: «Люди, що служать мистецтву рідко мають широку губу і тверді лікті. Ідуть крізь життя задивлені в небо і не бачать ям під ногами» [30; с. 7].

А у фейлетоні «Серед своїх – до своїх» [26; с. 5] Чіпка описує нужденний стан «зредукованого» службовця бібліотеки, автора трилогії «В заграві» Федора Дудка.

Талановитий письменник просив допомоги, бо «перо виховується зі знеможених голодом рук», він був готовий піти на будь-яку посаду: «дозорця, возного, куфзора, управителя домою», але ніхто зі співвітчизників не протягнув руку допомоги, адже як зазначає автор: «Такий вогонь [талант] то прокляття і благодать, тортура і розкіш. Без нього легше дійти до гарно уладжених кімнат і температури, з ним лекше... втратити посаду» [26; с. 5].

Українець не вірить у можливість щирої кооперації, співробітництва з іншими українцями. Якщо хтось пропонує йому співпрацю, українець переконаний, що від співпраці інший отримає більше вигоди, а він – лише збитки. Ця недовіра змушує українця відмовитися від нагоди спільно діяти з іншими українцями. Розуміючи це, а також щоб популяризувати українську продукцію у 20 – 30-х рр. було запроваджено гасло «Свій до свого по своє», яке постійно друкувала українська преса для підтримання розвитку Єждукраїнського виробництва.

Цій темі Галактіон Чіпка присвятив низку своїх фейлетонів, адже від усвідомлення нагальності цієї проблеми у той період залежав добробут українців, наближення їх до створення своєї держави, адже українська кооперація у складі Польської держави – це був безцінний досвід для майбутньої економіки власної країни, це прекрасно розуміла окупаційна держава і всіляко придушувала цю ініціативу, зокрема податок на українську торгівлю був завищеним порівняно з польськими та єврейськими торговельними інституціями. Але крім пресингу держави, був ще суто ментальний аспект, зокрема, недовіра українця українцеві, або доречніше сказати заздрість, що хтось зі своїх може отримати більше вигоди. Те саме спостерігаємо і у наш час, українська промисловість малорозвинена, тому що зазнає тиску як з боку держави (зауважимо також, що у 20–30-х рр. Польща скасувала податок на товари власного виробництва, чим надзвичайно полегшила розвиток своїх підприємств), так із боку покупця, який надає перевагу дешевій китайській підробці. Дуже цікавим є фейлетон: «Свій до свого» [23; с. 7], актуальність якого підкреслює сам автор: «Така вже тема нинішнього фейлетону, що ніяк не може змінити заголовку. А випадалоб, бо написав я вже два або й три фейлетони під такою назвою» [23; с. 7]. Йдеться про українську крамницю, до якої зайшов покупець і звернувся по-польськи до господаря, але з'ясувалось, що покупець українець. Швидко зав'язалась вільна розмова, гість почав поводити себе дуже розкуто: «...сідає на ляду... і перекладає ногу на ногу та витягує капшук і люльку», ще й докоряв: «Ех, ви філософи. Пронюхали, що то бізнес, а ще до того «Свій до свого по своє» і грошики до шуфляди» [23; с. 7]. А далі відвідувач нарікав на співвітчизників, що «стільки пишеться в газетах, стільки всі і всюди говорять, а все таки... Русини, мій пане!.. Треба ще довго часу, заки зрозуміють у чім лежить сила і будучність нації». Але згодом покупець почав натякати, що оскільки він тримається гасла «Свій до свого...», то потребує винагороди: «... ви щось мені за дорого порахували. Спустіть трохи, ви ж українська фірма!». Але в магазині йому чемно відповіли, що у них фіксовані ціни і не підлягають зниженню, тоді покупець образився і «вийшов набурений зі skleпу». І закінчується фейлетон іронічним здогадом, що враз спростовує увесь наганий патріотизм цього чоловіка: «Цікаво, чи ще коли загляне?!...». Отож, починати вирішувати

проблеми потрібно з себе, бо «Чуже бачимо під лісом, а свого не бачимо під носом», і лише тоді в нашій державі щось зміниться на краще.

Цій темі присвячений і фейлетон «Наші в наших» [16; с. 7]. Починає Чіпка свою розповідь з характеристики українського покупця: «Нема ліпшого, соліднішого, скромнішого і лагіднішого клієнта як українець у ... чужім склепі. І чемно поздоровить як увійде, і швидко вибере що потребує, і з усміхом попросає як відходить» [16; с. 7]. Але зате, коли наш покупець іде до нашої крамниці, то ситуація кардинально змінюється: « – Скільки кажете, скільки? – Два п'ятьдесят, прошу! – Цікаво! Який-же мені сенс гнати до вас, коли я в іншому склепі за ті самі гроші дістану! » таку поведінку українського покупця Чіпка називає легким «розчаруванням», але є ще й «тяжкі образи». Наприклад, коли продавщиця не назве нашу пані по титулу, або якщо не вгадає і применшить, то це «важка образа», яка одразу переходить з особистого на якість товару: « – Що? Такі фляки?! Думаєте, що я буду з патріотизму нищити здоров'я родини?!» але це ще не всі претензії, що мають українці до українських крамниць. Розповідає автор одну історію, свідком якої він став: «...одна інституція відчиняє склепи в 6:30... Був такий випадок, що не ходили трамваї і панночка з'явилася аж у годині... 6:20... Прибігла пішки і задихана взялася за колодки та засуви... – А ми тут доки будемо чекати?! – визвірилась одна служниця одної жінки одного достойника, дufна на свою високу позицію в світі. – Я з того зроблю вжиток. Так далі не може бути!» [16; с. 7]. Ось так допомагали українці один одному у розбудові власної торгівлі. Тому і не дивно, що єврейські склепи – прощитали, а українська торгівля торувала собі важкий шлях до розбудови.

Про це гасло «Свій до свого» і те, як українці сприймали це навиворіт «Свій на свого» Чіпка присвятив не один фейлетон, адже це була болуча тема цього періоду. У фейлетоні «Сервіс» [25; с. 7] автор повідомляє про закриття ще однієї української крамниці, що продавала порцеляну: «Знов один наш склеп провалився... Небагато їх у Львові, а й ті тають як лід навесну... Чи справді неможливо вдержатись і тим нечисленным – серед такого числа львівських українців... Подумати тільки! Шістьдесят тисяч українців у самім Львові, а околиця, а провінція... Хоч би тільки десять відсотків брало у свого... » [25; с. 7]. Його думку підтримав ще один популяризатор гасла: «Свій до свого...»: « – Ви знаєте мене: це просто моя ідея фікс: говорю, пишу про «Свій до свого» де можу, до кого можу і коли можу. Але це капля в морі... Треба великої свідомости, почуття національного обов'язку, економічного вироблення... Ще довгий час мине, заки ми діждемося на цім полі справжніх успіхів» [25; с. 7]. Чіпка був у захваті від нього: «таких би нам більше фанатиків..., бо вони поривають за собою інертних», і все було б нічого, якби не одна річ, коли Галактіон був запрошений до нього на обід, то побачив дуже красиву вазу на столі, яку цей чоловік подарував на річницю шлюбу дружині. Чіпка запитав, де ж вони купили таку красиву річ, відповідь його ошелешила: «В Гандельмана...». Отож, слова без вчинків мертві. До фейлетонів на цю тему також належать: «Базар» [6, с. 7], «Дзвін у церкву людей скликає» [10, с. 5], «Роковини ризика» [21, с. 7], «Свій до свого» [22, с. 5], «Свій до чужого» [24, с. 5], «Традиційне недовіря» [31, с. 7].

У фейлетонах «Дива нашої душі» [9, с. 7], «Друг при друзі» [11, с. 7], «Таланти по закутках» [29, с. 7], «Урожай на слухи» [33, с. 7], «Цікаво в нас» [34, с. 9]. Галактіон

Чіпка описує ще одну рису українців – пліткарство позаочі: «Цікаво в нас. Сидять люди при столику в каварні, балакають про це та про те, сміються, жартують, притакують собі, один другого хвалять, а тільки котрийсь за двері – вже зачинається: «Богу дякувати, що врешті забрався. Чули ви, що він ... І тоді як з мішка : а сякий, а такий, а це, а те» [34, с. 9].

Дослідники одним із головних чинників, який формував національну психіку українця вважають географічний (геопсихічний) чинник – вплив природних умов на розвиток емоційності українського характеру [2; с. 709]. За цим твердженням, психіка людей прямо залежить від конкретних природно-кліматичних умов. Так, геопсихічний вплив північної низовини впливає на соматопсихічний шар психіки особливостями свого підсоння: розмірно меншою у лісовій смузі дією сонячного світла, більшою хмарністю й кількістю опадів у напрямі зменшення життєрадісності, якщо не до рівня сумовитости, то хоча б до рівня настрою поваги [2, с. 711].

«Кліматом чи пак підсонням якоїсь місцевости називаємо атмосферичні чинники тої місцевости, наприклад, вогкість повітря, його рух (вітри, бурі), чистота повітря, його натиск, багатство сонішних промінів та ін., другим характеристичним чинником для даного підсоння – це географічні умови даної місцевости, наприклад, уформування поверхні землі (гори, долини, верховини, рівнини), рослинність околиці, наводнення та висота рівня місцевости над поверхнею моря» [1, с. 7].

Роман Купчинський важливу роль приділяв впливу «підсоння» [«Підсоння: 1. Місце, простір і т. ін., добре освітлювані сонцем; осоння. 2. Теплий, помірний клімат [36, с. 391] на формування людської психіки. Цій темі присвятив автор фейлетони «Збитки підсоння» [13, с. 5], «Харч і психіка» [33, с. 5], «Підсоння і психіка» [18, с. 5], де показує пряму паралель між настроєм людини та кліматом: «Якби Галичина мала більше погідних днів у році, напевно мала б менше слоти в душах і негод у своїй історії» [28, с. 5].

Чіпка вважав українців «народом без найменшого почуття гумору», «синами меланхолійної нації, яку від віків несправедливо називають веселою», «було в нас багато річей смішних, від яких чужинці боки зривали, а ми ковтали сльози, бо сум давив груди» [27, с. 9].

«Сміх крізь сльози» – ще одна риса українців, в які б умови не ставили націю, якби сильно не придушували народ, українці виживали і не втрачали почуття гумору. Візьмімо до уваги і автора, з дня в день, з року в рік міжвоєнна Україна у складі Другої Речі Посполитої лила сльози, але автор своїми фейлетонами підіймав настрої читачам, не давав занепадати духом, висміював і критикував владу, кепкував і з власних недоліків, і з недоліків своєї нації. Історія українців примушувала їх виживати і коритись, щоб вижити. Інакше, українців як нації могло б уже не стати. Знаємо з історії, що тим, хто не хотів схилити голову, її стинали, а тих, що вміли коритися завжди, чекало помилування. Тому не потрібно так сильно ганьбити нас за те, що ми пристосуванці, адже це відбувалось з покоління в покоління століттями, тому українці так і не навчилися відстоювати свою правду в своїй країні, тому у всі часи Україні були і будуть потрібні такі патріоти, як Роман Купчинський.

Список використаної літератури

1. Б. Г-й. Вплив підсоння на здоров'я. Куди їхати на літо? / Б. Г-й // Діло. – 1937. – 7 лип. (чис.147). – С. 7.
2. Боберський І. Змаги в Га-Ра. Перший день ігрищ / Іван Боберський // Діло. – 1936. – 11 лют. (чис. 32). – С. 2.
3. Зимові Олімпійські ігри: історія, хронологія, статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://refs.co.ua/74600Zimnie_olimpiyskie_igry_istoriya_hronologiya_statistika.html. – Назва з екрана. – Дата перегляду: ?
4. Кульчицький О. Риси характерології українського народу/ О. Кульчицький // Енциклопедія Українознавства: заг. частина. – Перевид. в Україні. – Київ, 1995. – Т. 2. – С. 708–718.
5. [Купчинський Р.]. Атракція / Галактіон Чіпка // Діло. – 1936. – 7 жовт. (чис.225). – С. 7.
6. [Купчинський Р.]. Базар / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 23 листоп. (чис.313). – С. 7.
7. [Купчинський Р.]. Ворог провінції / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 30 берез. (чис.83). – С. 7.
8. [Купчинський Р.]. Два народи – два способи / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 22 лют. (чис.47). – С. 7.
9. [Купчинський Р.]. Дива нашої душі / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 21 берез. (чис.74). – С. 7.
10. [Купчинський Р.]. Дзвін у церкву людей скликає / Галактіон Чіпка // Діло. – 1932. – 9 груд. (чис.273). – С. 5.
11. [Купчинський Р.]. Друг при друзі / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 7 лип. (чис.177). – С. 7.
12. [Купчинський Р.]. Дух свободи / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 20 черв. (чис.160). – С. 7;
13. [Купчинський Р.]. Збитки підсоння / Галактіон Чіпка // Діло. – 1933. – 24 берез. (чис.73) – С. 5.
14. [Купчинський Р.]. Іду на ви! / Галактіон Чіпка // Діло. – 1934. – 29 лют. (чис.49). – С. 7.
15. [Купчинський Р.]. На прислах / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – Чис. 271, 11 жовт. (чис.271). – С. 7.
16. [Купчинський Р.]. Наші в наших / Галактіон Чіпка // Діло. – 1936. – 4 черв. (чис.122). – С. 7.
17. [Купчинський Р.]. Одна подія та один здогад / Галактіон Чіпка // Діло. – 1936. – 15 лют. (чис.35). – С. 9.
18. [Купчинський Р.]. Підсоння і психіка / Галактіон Чіпка // Діло. – 1931. – 31 груд. (чис.293) – С. 5.
19. [Купчинський Р.]. По незнамі Львові / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 24 травн. (чис.134). – С. 7.
20. [Купчинський Р.]. Поруч Шевченка / Галактіон Чіпка // Діло. – 1936. – 28 травн. (чис.117). – С. 7.
21. [Купчинський Р.]. Роковини ризика / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 13 жовт. (чис.273). – С. 7.
22. [Купчинський Р.]. Свій до свого / Галактіон Чіпка // Діло. – 1932. – 30 верес. (чис.216). – С. 5.
23. [Купчинський Р.]. Свій до свого / Галактіон Чіпка // Діло. – 1936. – 2 лип. (чис.146) – С. 7.
24. [Купчинський Р.]. Свій до чужого / Галактіон Чіпка // Діло. – 1933. – 30 верес. (чис.256). – С. 5.
25. [Купчинський Р.]. Сервіс / Галактіон Чіпка // Діло. – 1934. – 3 груд. (чис.325). – С. 7.
26. [Купчинський Р.]. Серед своїх – до своїх / Галактіон Чіпка // Діло. – 1933. – 19 черв. (чис.156). – С. 5.
27. [Купчинський Р.]. Серед сумного життя / Галактіон Чіпка // Діло. – 1937. – 19 лют. (чис.36) – С. 9.
28. [Купчинський Р.]. Синява і сонце / Галактіон Чіпка // Діло. – 1933. – 23 берез. (чис.72). – С. 5.
29. [Купчинський Р.]. Таланти по закутках / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 12 листоп. (чис.303). – С. 7.
30. [Купчинський Р.]. Тернистим шляхом (Памяти Ігоря Лоського) / Галактіон Чіпка // Діло. – 1936. – 31 трав. (чис.120). – С. 7.
31. [Купчинський Р.]. Традиційне недовіря / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 7 трав. (чис.117) – С. 7.
32. [Купчинський Р.]. Урожай на слухи / Галактіон Чіпка // Діло. – 1935. – 31 трав. (чис.141). – С. 7.
33. [Купчинський Р.]. Харч і психіка / Галактіон Чіпка // Діло. – 1934. – 14 квіт. (чис.94). – С. 7.
34. [Купчинський Р.]. Цікаво в нас / Галактіон Чіпка // Діло. – 1937. – 4 лют. (чис.24). – С. 9.
35. [Купчинський Р.]. Що край, то обичай / Галактіон Чіпка // Діло. – 1936. – 6 берез. (чис.51) – С. 7.
36. [Підсоння] // Новий тлумачний словник української мови: у 4 т. – Київ, 1998. – Т.3. – С. 391.
37. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. – Київ, 2011. – С. 269–270.

38. Янів В. Нариси до історії української етнопсихології / Володимир Янів ; упоряд. М. Шаповал. – 3-тє вид., стер. – Київ: Знання, 2006. – 341 с.

Стаття надійшла до редколегії 12.10.15

Прийнята до друку 19.10.15

**FEATURES UKRAINIAN NATION THROUGH THE VIEW
OF NEWSPAPERS SATIRES BY ROMAN KUPCHUNSKIJ
(PRINTED IN NEWSPAPER “DILO” IN 1924–1939S)**

Malvina Mykhaliuk

*Vasul Stefanuk National Scientific Library of Lviv,
Vunnuchenka Str., 24, 79008, Lviv, Ukraine*

In the article investigational one of themes of the literary newspapers satires of Roman Kupchynskyi, published in the newspaper «Dilo» in 1924–1939, which accent attention on the problem of influence of mental features of the Ukrainian people on the internal political processes of Ukrainians of East Galicia, were under power of Second Polish Republic.

Key words: Newspapers satires of Roman Kupchynskyi, mentality of the Ukrainian people, internal political processes of Ukrainians of East Galicia.